

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 martie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Nicolae Gordilă
Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Iurie Diaconu și Liliana Catan

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul Tăut Dorina și de către inculpatul Chiron Tudor împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2014 în cauza penală privindu-l pe

Chiron Tudor Vasile, născut la
08 februarie 1952, originar și domiciliat
în or. Ialoveni str. Mateevici 2;

termenul de examinare a cauzei fiind:

- *în prima instanță din 02.07.2014 până la 01.08.2014;*
- *în instanța de apel din 20.08.2014 până la 20.11.2014;*
- *în instanța de recurs din 12.02.2015 până la 24.03.2015;*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 01 august 2014, **Chiron Tudor** a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an;

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Papanaga Ghenadie privind prejudiciul material în sumă de 5000 lei, a fost admisă în principiu urmând să fie soluționată separat în procedură civilă, deoarece instanței nu i-au fost prezentate careva probe în confirmarea cuantumului acestei acțiuni, iar acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 5000 lei, a fost admisă parțial cu încasarea de la inculpat a sumei de 1000 lei, în rest acțiunea a fost respinsă ca exagerat de mărită.

S-a încasat de la inculpatul Chiron Tudor în beneficiul părții vătămate cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 3000 lei.

Chiron Tudor a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit, că la 04 decembrie 2012 aproximativ la orele 10³⁰ inculpatul Chiron Tudor, având scopul cauzării vătămării corporale medii a persoanei, aflându-se pe str. Mateevici 2, or. Ialoveni s-a apropiat de cet. Papanaga Ghenadie care înregistra cu aparatul foto discuția lui Avilcov Alexandru, l-a bruscat, după care

i-a aplicat lovituri cu pumnii peste diferite părți ale corpului, cauzându-i fractura coastei X cu deplasare pe linia axilară medie pe dreapta, cu dereglarea sănătății de lungă durată, adică leziuni corporale medii.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura r-ului Ialoveni Vasile Danu, prin care s-a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care al condamna pe Chiron Tudor potrivit art.152 alin. (1) Cod penal stabilindu-i o pedeapsă de 2 ani închisoare, pe art. 287 alin. (1) Cod penal ai stabili o pedeapsă de 2 ani închisoare, în temeiul art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabili pedeapsa definitivă de 3 ani închisoare și în temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare să fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani, în rest sentința să fie menținută.

3.1. În apelul declarat de către inculpatul Chiron Tudor s-a solicitat casarea parțială a sentinței Judecătoriei Ialoveni, rejudicarea cauzei de către instanța de apel și pronunțarea unei decizii prin care Chiron Tudor să fie achitat în partea care se referă la episodul în care figurează ca parte vătămată Papanaga Ghenadie.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2014 au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de procuror în Procuratura r-ului Ialoveni Vasile Danu și de către inculpatul Chiron Tudor, cu menținerea sentinței atacate.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către acuzatorul de stat, procuror în cadrul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tăut Dorina, prin care, invocându-se temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudicării cauzei în instanța de apel în alt complet de judecată, invocând următoarele motive:

- instanța de apel nu a motivat întemeiat soluția sa privind menținerea achitării inculpatului pe art. 287 alin. (1) Cod penal;
- instanța de apel nu s-a expus asupra declarațiilor părții vătămate Papanaga Ghenadie și a inculpatului Chiron Tudor asupra lipsei relațiilor ostile între dânsii;
- instanța de apel nu s-a expus asupra declarațiilor martorilor Avilcov Alexandru și Grosu Oleg, date la urmărirea penală care confirmă acțiunile huliganice lui Chiron Tudor;

5.1. În recursul ordinar declarat de către inculpatul Chiron Tudor se invocă temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, prin care, a solicitat casarea sentinței Judecătoriei Ialoveni, a deciziei Curții de Apel Chișinău în partea ce ține de condamnarea pe capătul de acuzare prevăzut de art. 152 alin. (1) Cod penal, rejudicarea cauzei în partea casării și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul Chiron Tudor să fie achitat pe acest capăt de învinuire și să fie respinsă acțiunea civilă integral, invocând următoarele motive:

- fracturile costale nu au putut fi cauzate în urma loviturilor cu pumnii așa cum pretinde partea vătămată, ci în urma loviturii cu un obiect contudent;
- la dosar lipsește radiografia toracică, istoria bolii sau alte documente medicale care determină data producerii fracturii costale.

6. Judecând recursurile declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează, că recursul ordinar declarat de către inculpatul Chiron Tudor urmează a fi respins, ca depus peste termen, iar recursul ordinar declarat de către procuror - admis, reieșind din următoarele motive.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală (red. 14.03.2003), instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

6.1. Cu referire la recursul ordinar declarat de inculpatul Chiron Tudor.

Potrivit art. 422 Cod de procedură penală (red. 05.04.2012), termenul de recurs este de 30 zile de la data pronunțării deciziei. După cum rezultă din materialele dosarului, cauza penală a fost judecată în ordine de apel în prezența inculpatului Chiron Tudor, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 169-173), fiind informat despre data ora și locul pronunțării deciziei motivate.

Inculpatul Chiron Tudor a depus recurs ordinar la 13 martie 2015, adică la aproximativ 49 zile de la expirarea termenului prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală și nu a adus argumente întemeiate în justificarea motivelor întârzierii declarării recursului.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit menționează, că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 422 Cod de procedură penală (red. 05.04.2012), rezultă că recursul declarat de inculpatul Chiron Tudor este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

6.2. Cu referire la recursurile declarate de către procuror Tăut Dorina.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 zile de la data pronunțării deciziei. Din materialele cauzei rezultă că recursul ordinar este depus în termen.

Colegiul penal lărgit constată, că în instanța de recurs ordinar și-a găsit confirmarea temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de acuzatorul de stat, în legătură cu ce urmează a fi casată decizia atacată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit apelului declarat de procuror (Vol. I, f.d. 192-199), criticându-se sentința de condamnare, s-au invocat următoarele motive:

- instanța de judecată a dat o apreciere subiectivă și insuficientă declarațiilor părții vătămate Papanaga Ghenadie, a martorilor Avilcov Alexandru și Grosu Oleg depuse atât în cadrul urmăririi penale cât și în cadrul cercetării judecătorești:

- la pronunțarea sentinței instanța de judecată nu a ținut cont de relevanța, concluzia, utilitatea și veridicitatea a tuturor probelor acumulate și examinate în cadrul ședinței de judecată, din punct de vedere al colaborării lor, prin care s-a confirmat vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, unde nemijlocit a fost dovedit că în acțiunile inculpatului există componenta de infracțiune prevăzută de art. 287 alin. (1) Cod penal, după indicii „Huliganismul”, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obraznicie deosebită”;

Conform doctrinei penale, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, constă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiuni care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obraznicie deosebită.

Prin *ordine publică* se înțelege un sistem stabil de relații sociale care asigură ambianța liniștită de conviețuire în societate, de inviolabilitate a persoanei și a integrității patrimoniului, precum și activitatea normală a organelor și instituțiilor de stat publice.

Prin *încălcare grosolană a ordinii publice* se exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, săvârșirea unor acțiuni intenționate ce atentează la regulile sociale și morale de conviețuire, care sunt încălcate într-un mod grosolan și demonstrativ de către violatorul ordinii publice prin necuviință, neobrăzare, comportare batjocoritoare cu cetățeni, prin înjosirea onoarei și demnității personalității, încălcare îndelungată și insistentă a ordinii publice, zădărnicierea activităților de masă, suspendarea temporară a activității normale a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, transportului obștesc etc.

Prin *exprimarea unei vădite lipse de respect față de societate* se au în vedere acțiunile evidente ce ating interesele legitime ale unui grup ori chiar ale unei persoane care se află la locul infracțiunii (proferarea de expresii indecente, abordarea unei ținute lipsite de pudoare, efectuarea de gesturi obscene etc.)

Prin *acțiuni care încalcă grosolan ordinea publică* se înțelege fapta săvârșită în public, îndreptată împotriva ordinii publice, care se concretizează în acostarea jignitoare a persoanelor, în alte acțiuni similare ce încalcă normele etice, tulbură ordinea publică și liniștea persoanelor.

Fapta prejudiciabilă analizată presupune aplicarea violenței asupra persoanelor.

În sensul art. 287 Cod penal, prin violență se are în vedere violența soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății ori violența soldată cu leziuni corporale care nu presupun nici dereglarea de scurtă durată a sănătății, nici pierderea neînsemnată și stabilă a capacității de muncă.

Raportând cele menționate mai sus la speța în cauză, Colegiul constată incorectă concluzia instanței de fond, menținută de instanța de apel, cu privire la lipsa elementelor constitutive a infracțiunii ce au dus la pronunțarea pe acest capăt de învinuire a unei sentințe de achitare.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel a motivat superficial, și nu sa pronunțat prin motive convingătoare asupra faptului, că

prin acțiunile intenționate inculpatul Chiron Tudor nu a fost încălcată grosolan ordinea publică, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței față de partea vătămată, soldată cu cauzarea leziunilor corporale, ce se califică ca vătămări corporale medii.

În acest sens Colegiul penal lărgit enunță că au rămas fără motivare următoarele probe: - declarațiile permanente ale părții vătămate Papanaga Ghenadie date în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond (f.d. 131-132) din care rezultă că:

-, inculpatul s-a apropiat de Avilcov Alexandru în drum și a început să îl numească cu cuvinte necenzurate, eu m-am apropiat și am încercat să îi despart, aveam în mână un aparat foto... inculpatul a sărit la mine cu agresie, și mi-a dat peste mână în care țineam aparatul foto, aparatul a căzut jos, eu m-am aplecat să ridic aparatul și am fost lovit în partea dreaptă a coastelor de sus cu mâina, m-a amenințat că va lua pușca cu care o să mă împuște... ”;

-, din declarațiile martorului Avilcov Alexandru care a declarat că ... inculpatul a ieșit în drum și mă înjura cu cuvinte necenzurate, și mă amenința ... Papanaga Ghenadie s-a apropiat de noi să ne despartă și să mă apere, inculpatul la lovit peste aparatul foto și de câteva ori în corp ... ” (f.d. 133);

-, din declarațiile martorului Grosu Oleg care a declarat că ...Papanaga Ghenadie la un moment a strigat ... când m-am uitat în direcția lor Papanaga Ghenadie ridică aparatul foto și când se ridică inculpatul Chiron Tudor a sărit și la lovit cu mâina ... ” (f.d. 134);

Latura subiectivă a infracțiunii de huliganism se caracterizează prin vinovăția intenționată, intenție directă, adică făptuitorul înțelege că încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, cu aplicarea violenței asupra persoanelor sau amenințarea cu aplicarea violenței.

Astfel spus la huliganism acțiunile trebuie să înceapă de la infractor, nu trebuie să fie provocate de persoane cu care se află în conflict.

Ori, în cazul dat, Chiron Tudor nu s-a aflat în conflict cu partea vătămată. Mai mult, partea vătămată nici nu la provocat, fiind lovită, fără careva temeuri, cu mână, în rezultatul căruia i-au fost pricinuite leziuni corporale medii.

Prin acțiunile sale, adresările cu cuvintele necenzurate în adresa părții vătămate, inculpatul a încălcat liniștea cetățenilor și ordinea publică, fapt confirmat de martorii Avilcov Alexandru și Grosu Oleg.

Referitor la motivul invocat în decizia instanței de apel cu privire la faptul, că Chiron Tudor și familia Boicenco și partea vătămată Papanaga Ghenadie care asigură paza imobilului ultimului, de timp îndelungat, s-au creat relații ostile, cearta care s-a iscat nu a fost una fără teme și motiv, dar pe marginea unei construcții care o efectua inculpatul Chiron Tudor fără acordul vecinilor, Colegiul lărgit invocă că nu susține această motivare, or, partea vătămată nu este proprietarul acestui imobil, doar asigură paza lui și nu are nici o tangență cu conflictul apărut între familia Boicenco și Chiron Tudor și cu construcția efectuată de inculpat. Mai mult instanțele de judecată nu au stabilit în ce constau aceste relații ostile, dacă ele existau.

Totodată, Colegiu menționează că acțiunile întreprinse de inculpat au avut loc în drum și nu în curtea casei lui Chiron Tudor, după cum este indicat în hotărârile instanțelor de judecată, fapt confirmat de partea vătămată și martorii oculari.

Toate aceste împrejurări, nu au fost apreciate de instanțele de instanța de apel la justa valoare, prin prisma dispozițiilor art. 287 alin. (1) Cod penal, astfel instanța

prematur a ajuns la concluzia că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele infracțiunii pe acest capăt de învinuire.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelant în apel, să verifice și să aprecieze detaliat probele administrate și examinate în instanță și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica CEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E

Respinge recursul ordinar declarat de către inculpatul Chiron Tudor ca depus peste termen.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul Tăut Dorina, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2014 cu dispunerea rejudecării cauzei în Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune cailor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 07 aprilie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan